

Postoj organizace a pravidla pro práci s oblastí sexuality, sexuálního zdraví, vztahů, intimity a rodičovství

Postoj organizace

Rytmus – od klienta k občanovi, z. ú. zastává v této oblasti podporující a respektující přístup. Uvědomujeme si, že oblast sexuality, sexuálního zdraví, vztahů, intimity a rodičovství je nedílnou součástí života lidí. Vnímáme, že v této oblasti můžou být lidé různě znevýhodňováni, například nedostatkem informací, diskriminací, neznalostí a neporozuměním vlastním potřebám. Pracovníci jsou schopni adekvátně vyhodnotit situace, které se s touto oblastí pojí a umí na ně vhodně zareagovat. Všichni pracovníci organizace respektují formy a projevy sexuality lidí, se kterými pracují.

Principy naší práce jsou:

- Chápeme člověka jako sexuální bytost. Respektujeme individuální projevy sexuality člověka, různé typy projevů chování, cítění a erotických projevů.
- Každý člověk má právo na jakékoli prožívání a naplňování svých sexuálních potřeb a přání v mezích sociálních a zákonných norem.
- Respektujeme intimitu a soukromí člověka, podporujeme ho/jí v respektování intimity a soukromí ostatních.
- Respektujeme člověka v jeho postojích, orientaci, a v tom, zda chce v oblasti sexuality nějakou podporu.
- Respektujeme člověka v rozhodnutí mít/nemít rodinu.
- Respektujeme a reflektujeme sociální prostředí, ze kterého člověk pochází (rodinu, přátele, náboženskou komunitu).

Pravidla a kompetence v organizaci

Úrovně práce se sexualitou a vztahy

Pracovníci organizace jsou rozděleni do dvou úrovní práce se sexualitou a vztahy.

Úroveň I

Všichni pracovníci se pohybují minimálně na úrovni I. Znamená to, že znají postoj (výše) a hodnoty organizace, a aplikují je ve své praxi. Nevnučují lidem, kteří využívají našich služeb své postoje, ale ani nepřehlíží problematické situace. Zároveň pracovníci umí vnímat a vyjádřit vlastní hranice při práci v této citlivé oblasti.

Pracovníci podporují dospělou roli lidí, kteří využívají našich služeb i to, že jsou pohlavní bytosti (vyjádření identity prostřednictvím oblékání, vzhledu apod.), podporují zdraví a bezpečí v této oblasti. Jsou citliví k tématu soukromí a intimity, zejména ve službách podporujících člověka v jeho domácím prostředí, v intimní hygieně apod.

Umí rozpoznat a držet hranice svých kompetencí vytyčených náplní práce v této oblasti a adekvátně odkazovat na určené kolegy či externisty, příp. si sami vyžádat konzultaci či supervizi.

Úroveň 2 – sexuální důvěrníci

V rámci druhé úrovně pracují s lidmi, kteří využívají našich služeb, skupinou příp. s jejich rodinnými příslušníky pracovníci, kteří projeví zájem se tématu víc věnovat, mají k tomu kompetence a dostali k tomu pověření od ředitelky organizace. Tomuto pověření předchází doporučení garanta pro oblast vztahů a sexuality, po konzultaci s vedoucí/m služby.

Pracovníci jsou v tématu proškoleni a dále se vzdělávají. Účastní se pravidelného intervizního setkávání, které vede garant pro oblast vztahů a sexuality. A průběžně reflektují průběh své práce.

Poskytují lidem, kteří využívají našich služeb, individuální intervence, či skupinovou osvětu v oblasti sexuality a vztahů. Pracují s pomůckami, podílí se na tvorbě nových pomůcek pro co nejnázornější a nejsrozumitelnější osvětu.

Mohou poskytovat osvětu a informace dalším cílovým skupinám po dohodě s garantem pro oblast vztahů a sexuality.

Jsou schopni lidem, kteří využívají našich služeb pomoci najít odbornou pomoc a navázat je na specialisty. K těmto specialistům je mohou doprovodit a nabídnout jim podporu při jednání s nimi.

Vedou písemnou evidenci o své práci, zachovávají mlčenlivost plynoucí ze spolupráce na jednotlivých zakázkách, případně poskytují informace garantovi pro oblast vztahů a sexuality jen do té míry, aby to nebylo ohrožující pro důvěru ve vztahu. Zároveň se orientují v ohlašovací povinnosti.

Jsou schopni rozpoznávat a držet hranice svých kompetencí v této oblasti a v případě potřeby vyhledat další vzdělávání, supervizi, konzultaci externisty či zkušenějšího kolegy, případně celkově předat řešení situace.

Garant pro oblast vztahů a sexuality (dále také jen garant)

V organizaci Rytmus je ředitelkou určen garant/ka pro oblast vztahů a sexuality. Ten má na starosti metodické i organizační vedení jednotlivých sexuálních důvěrníků. Kromě všech výše uvedených kompetencí sexuálního důvěrníka má navíc ve své kompetenci toto:

Má přehled o tom, na jakých zakázkách sexuální důvěrníci s lidmi pracují.

Svolává a vede intervize týmu sexuálních důvěrníků. Sleduje možnosti dalšího vzdělávání v této oblasti a následně doporučuje účast na nich sexuálním důvěrníkům a nebo připravuje/zajišťuje tematické/vzdělávací intervize.

Má na starosti tvorbu a aktualizaci pravidel a metodických postupů.

Shromažďuje informační zdroje a materiály k tomuto tématu.

Zajišťuje edukační pomůcky, eviduje je, pracuje s nimi a podílí se na tvorbě nových pomůcek pro co nejnázornější a nejsrozumitelnější osvětu.

Aktivně sleduje a účastní se dění v této oblasti (členství v platformách jako Nebud' na nule, z.s. apod.).

Žádný z pracovníků se v rámci organizace nevěnuje tzv. **třetí úrovni** práce se sexualitou, tedy činností, kdy by pro osvětu a konzultace využíval své tělo nebo se dotýkal těla klienta služby. Tedy naprosto vyloučená je například fyzická pomoc při masturbaci, sexuální asistence, fyzický nácvik kopulačních pohybů při pohlavním styku apod. Pracovníci ale jsou schopni uživatele informovat o organizacích, které mohou tyto služby nabídnout, projeví-li zájem. Rovněž jsou schopni poskytnout informace o případných rizicích, které z této spolupráce mohou plynout.

Cílové skupiny pro spolupráci

Garant či sexuální důvěrník pracuje ve své praxi s různými cílovými skupinami, těmi jsou:

- První skupinou jsou lidé, kteří využívají našich služeb, kterým je buď individuální či skupinovou formou poskytována intervence případně osvěta v tématech, která je zajímavá.
- Druhou skupinou jsou rodiče a blízcí lidé lidí, kteří využívají našich služeb.
- Třetí skupinou jsou samotní pracovníci služby tedy asistenti, sociální pracovníci, casemanageři, kteří s klienty služby pracují v přímé práci a mohou narazit na různé situace, které se vztahují k této oblasti. Spolupráce s nimi může probíhat jak ze strany garanta, tak jednotlivých sexuálních důvěrníků a může mít opět individuální či skupinovou formu vzdělávání, intervencí apod. Do této skupiny spadá i odborná veřejnost tedy například sociální pracovníci, studenti sociální práce apod. mimo Rytmus, kterým je opět v různých formách poskytována osvěta a vzdělávání v této oblasti.

Témata pro spolupráci

Individuální intervence či skupinová osvěta je poskytována zejména v těchto oblastech:

- Sebepojetí, sexuální identita a orientace
- Lidské tělo, mužské a ženské pohlavní orgány
- Vztahy (druhy vztahů, seznamování, fungování v partnerství, manželství)
- Soukromí a intimita a emoce
- Pohlavní styk, masturbace a procesy v těle (menstruace, ejakulace, poluce)
- Hygiena, antikoncepce a ochrana
- Rodičovství a porod
- Návštěva odborného lékaře (příprava na návštěvu gynekologie, urologie, sexuologie apod.)
- Rizika, sexuální násilí, bezpečný pohyb na internetu a sociálních sítích

Z těchto tematických okruhů je definována tzv. **zakázka**, na které konkrétní sexuální důvěrník s klientem pracuje. Pro osvětu, aby byla co nejvíce srozumitelná a teoreticky dostatečně názorná,

využívá sexuální důvěrník celou škálu pomůcek, které jsou v Rymusu k dispozici. V případě, že inovuje nebo vytváří nové pomůcky na míru konkrétnímu člověku, seznámí s tím garant a ostatní sexuální důvěrníky při intervizním setkání.

Vzdělávání v oblasti sexuality a vztahů

Všichni pracovníci organizace jsou s tímto Postojem seznámeni, je zařazen do procesu zaškolování jednotlivých pracovníků a zodpovídají za to vedoucí služeb. Dále je práce s hranicemi a citlivostí v této oblasti zařazena do interních vstupních školení pro pracovníky, které absolvují po nástupu do služby. Pracovníci, kteří se s tématem intimity, sexuality, soukromí setkávají ve své běžné pracovní praxi (například pracovníci služeb PSB, Tranzitního programu apod.), mají možnost se dále vzdělávat v kurzu „Respektující přístup k sexualitě lidí s mentálním postižením“ a další kurzech po konzultaci s garantem. Dále mají pro svou práci zpracované příklady dobré praxe a možnost potkávat se s garantem při pravidelných intervizních či metodických setkáních věnovaných konkrétní kazuistice či tématu. Tato setkávání probíhají minimálně 1x ročně a má možnost je u garanta popsat vedoucí služby.

Na tento Postoj navazuje metodický pokyn pro práci sexuálních důvěrníků, který detailněji vymezuje jejich práci a je průběžně aktualizován garantem.